

Pobuda za Nacionalno strategijo razvoja družbene odgovornosti

Definicija koncepta družbene odgovornosti

Sodobni problemi z naravnimi, ekonomskimi in socialnimi krizami narekujejo **družbeno odgovorno ravnanje** na vseh področjih našega delovanja – tako v gospodarstvu, kot v neprofitnem sektorju, v vladah vseh držav, v različnih ustanovah, v medijih in seveda pri vseh posameznikih. »Po zgodovinskih podatkih namreč vsaka družba propade, ko izgine družbena odgovornost kot bistven etični odnos, ki preprečuje pretirano ozko in kratkoročno sebičnost,« meni zasl. prof. ddr. Matjaž Mulej, predsednik Strokovnega in Raziskovalnega sveta inštituta IRDO.

Družbena odgovornost podjetij je po definiciji EU¹ *"koncept, s pomočjo katerega podjetja na prostovoljni osnovi integrirajo družbene in okoljske zadeve v svoje poslovanje in v svoja razmerja z deležniki"*. V inštitutu IRDO² smo definicijo družbene odgovornosti zastavili širše, saj niso samo podjetja tista, ki naj bi delovala družbeno odgovorno, torej brez zlorabe svojega vpliva. Menimo, da *»moramo biti družbeno odgovorni vsi posamezniki in s tem skupine, organizacije (vladne, nevladne), podjetja, zavodi, ipd., kjer se združujemo, torej tudi poklicne skupine, narod, država, vse do zveze in globalno.«* Letos sprejema enako opredelitev tudi EU.

Če se na prvi pogled družbena odgovornost zdi strošek, pa vsaj na dolgi rok podjetjem, drugim organizacijam in posameznikom prinaša velike koristi. Prispeva k večji motivaciji zaposlenih za delo, boljšemu odnosu med delodajalci in zaposlenimi, boljši socialni sliki v celoti, boljšemu odnosu vseh nas do naše narave, skupnosti, do kupcev in dobaviteljev (trg), vodenja, opozarja na človekove pravice ter na potrebo ohranjati naravo in druga vitalna področja za naš obstoj. Prinaša družbeno dobro in razumevanje naše soodvisnosti. S tem preprečuje mnoge in velike stroške. Zato spada v strategijo poslovanja vsake organizacije, tudi države.

Aktualna izhodišča razvoja družbene odgovornosti v Sloveniji

Slovenija se že več let vključuje v akcije za družbeno odgovornost v Evropski uniji, a brez veliko ustreznega odziva v Sloveniji, kot kažejo spoznanja s petih mednarodnih konferenc o družbeni odgovornosti, ki jih je izvedel Inštitut za razvoj družbene odgovornosti – IRDO v letih 2006 – 2010. Ukrepe za krepitev družbene odgovornosti zahteva od Slovenije tudi OECD. Očitno se bistvene mednarodne organizacije zavedajo, da je nujno nadomestiti stoletja staro in škodljivo pravico lastnikov do zlorabe, ne samo do uporabe, z družbeno odgovornostjo. To se seveda ne da napraviti na pamet.

V Sloveniji je bilo v preteklih letih precej aktivnosti za razvoj družbene odgovornosti, predvsem v okviru civilne družbe. Razne strokovne organizacije in ustanove so začele v programe svojega dela vključevati ustrezne vsebine, strokovnjaki se dodatno izobražujejo, krepi se raziskovanje, a še premalo, saj na tem področju zelo zaostajamo za EU. Že od leta 2005 naj bi v Sloveniji delovala **Nacionalna medresorska delovna skupina za razvoj družbene odgovornosti**, pa je njeno delo že več let šibko. Zato Vlado RS prosimo, da jo čimprej aktivira, k njenemu delu pa povabi tudi raziskovalce, nevladne organizacije in gospodarstvenike.

Potrebujemo nacionalno strategijo razvoja družbene odgovornosti

V Inštitutu za razvoj družbene odgovornosti – IRDO si že pet let prostovoljno prizadevamo povezati strokovno in splošno javnost, da bi skupaj okrepili razvoj družbene odgovornosti v Sloveniji. Leta 2008 smo pripravili idejno zasnovo za vzpostavitev Nacionalne strategije za razvoj družbene odgovornosti, z vključeno pod-strategijo komuniciranja tega področja. Doslej z njo še nismo imeli uspeha pri katerikoli vladi, Slovenci pa jo potrebujemo ne zgolj za razvoj, temveč predvsem za naš skupen obstoj!

¹ Zeleni dokument EU, 2001

² Jožica Knez Riedl & Matjaž Mulej, 2006

Družbena odgovornost je zahteven koncept, ki združuje vsa omenjena področja in potrebuje med-strokovno obravnavo, usklajeno na lokalni, državni in mednarodni ravni. Predlagamo aktivnejše delovanje Medresorske delovne skupine Vlade RS za področje družbene odgovornosti ali ustanovitev posebne vladne agencije za razvoj družbene odgovornosti. Med njenimi nalogami bo priprava uravnotežene Nacionalne strategije razvoja družbene odgovornosti, dialog za dopolnjevanje in izvajanje strategije z različnimi skupinami – civilna družba, gospodarstvo, strokovno-interesna združenja, vladni organi ipd.. Ključno bo seveda tudi izvajanje, vrednotenje in usklajevanje aktivnosti na državni in lokalni ravni. Cilji, ki naj bi jih s strategijo dosegli, so:

1. vzpostaviti temeljno interdisciplinarno jedro raziskovalcev, katerih naloga bi bila proučiti stanje družbene odgovornosti v Sloveniji, slovenske izkušnje primerjati s tujimi in pripraviti predloge za vnos ustreznih sprememb v Slovenijo,
2. pripraviti pravne podlage za pripravo predlogov za spremembo zakonodaje, kjer je to nujno (vključitev družbene odgovornosti v posamezna področja),
3. pripraviti strokovne podlage za dopolnitev programov dela po posameznih ministrstvih,
4. vzpostaviti dialog s strokovnimi združenji, državnimi organi, javnimi institucijami, nevladnimi organizacijami, gospodarstvom in drugimi javnostmi s ciljem krepitve družbene odgovornosti,
5. vključiti vsebine družbene odgovornosti v osnovno-, srednje- in visokošolske izobraževalne programe,
6. pripraviti nacionalni program komuniciranja družbene odgovornosti z namenom osveščanja o pomenu družbeno odgovornega ravnanja slehernega posameznika, organizacij in podjetij,
7. vzpostaviti portal za dvosmerno komunikacijo z javnostjo na temo družbeno (ne)odgovornega ravnanja v Sloveniji,
8. zbirati primere dobre prakse in spodbujati inovativnost podjetij, da bomo postali na znanju temelječa, inovativna družba, ne zgolj tehnološko takšna,
9. spremljati in poročati o razvoju družbene odgovornosti pri nas in v svetu,
10. podpirati pobude raznovrstnih deležnikov, da bodo aktivno izvajali družbeno odgovornost v praksi.

Smo za sodelovanje

Inštitut IRDO je neprofitni zavod (www.irdo.si), ki je nastal leta 2004 z namenom raziskovati in spodbujati razvoj družbene odgovornosti pri nas in v svetu. Z dosedanjim delom smo pokazali, da na tem področju v Sloveniji orjemo ledino. Če smo lahko še ob začetku našega delovanja trdili, da mnogi družbene odgovornosti ne prepoznavajo kot dovolj pomembne za vključevanje v poslovno prakso, lahko že z veseljem opozorimo na to, da imamo tudi **v Sloveniji vse več primerov dobre prakse**. Lani smo pilotno podelili Slovensko nagrado za družbeno odgovornost Horus 2009 (www.horus.si), razpis za letošnjo bo objavljen 25. marca.

Združujemo več kot 50 članov, spremljamo dogajanja v Sloveniji ter v svetu in **neposredno sodelujemo s številnimi strokovnimi sodelavci in raziskovalci**. Torej z več kot 30 partnerskimi slovenskimi in mednarodnimi organizacijami in vsaj 180 strokovnjaki in znanstveniki iz številnih držav sveta. Z raziskovanjem, informiranjem in osveščanjem prispevamo k izmenjavi znanja in izkušenj o družbeni odgovornosti.

Vemo, da ima Vlada RS ključno vlogo pri razvoju Slovenije in s tem tudi pri razvoju tega področja. V inštitutu IRDO smo ZA sodelovanje, tako z vlado, kot z drugimi civilnimi stroko-interesnimi organizacijami in ustanovami v Sloveniji in v svetu. Zavedamo se namreč, da so lahko dobri rezultati naših skupnih prizadevanj za več družbene odgovornosti v Sloveniji le s povezovanjem, sodelovanjem in soustvarjanjem nas vseh.

Maribor, 17. marec 2010

Anita Hrast,
direktorica inštituta IRDO